

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

94.

KURIER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 28 го Ноября. — 1839 — Wilno. Wtorek. 28 go Listopada.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 21. Ноября.

Высочайшими Имевшими указами, данными Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами Ордена Св. Владиміра третьей степени: (18 Авг.) Академикъ, Ординарій Профессоръ Московской Медико-Хирургической Академіи, Докторъ Медицины, Статскій Севи́нъ-къ Ловецкій, и Эзельскій Предводитель Дворянства Фонтъ-Буксгевденъ; (22 Авг.) во вниманіи къ ревностнымъ трудамъ по части Горной промышленности, Камеръ Юнкеръ Анатолий Демидовъ. Въ 3-й день сего Ноября, владѣлецъ Каменцаго Холмутаовскаго улуса, Полковникъ Князь Сербеджаба Тюменевъ Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Ордена Св. Владиміра третьей степени.

— Въ Высочайшемъ Указѣ, данномъ Правительствующему Сенату, въ 9-й день сего Ноября, изобращено:

„Установивъ, Манифестомъ Нашимъ, въ 1-й день Іюля сего года послѣдовавшимъ, серебряную Россійскаго чекана монету главною Государственною платажною монетою, а серебряный рубль настоящаго достоинства и съ состоящими его подраздѣленіями главною, непремѣнною законною мѣрою (монетною единицею) всѣмъ обращающимся въ Имперіи деньгамъ, Мы, въ соотвѣстность сему, признавъ за благо, все Государственныя доходы и расходы и все вообще установленныя Правительствомъ платежи переложить съ 1-го Января 1840 года на серебро на какой конецъ и поручили Министру Финансовъ сдѣлать благовременно всѣ нужныя къ тому распоряженія.

Въ слѣдствіе сего, по представленіямъ Министра Финансовъ, въ Комитетѣ Министровъ разсмотрѣннымъ, принятымъ, съ утвержденія Нашего, всѣ нужныя пріуготовительныя мѣры, и потомъ внесены Министромъ въ Государственный Совѣтъ какъ самыя табели переложенія, такъ и общее наставленіе для руководства при переводѣ на серебро другихъ разнородныхъ, донынѣ въ ассигнаціяхъ исчисляемыхъ суммъ, служащихъ разнородъ при дѣйствіяхъ управленія и судебного производства при взысканіи единовременныхъ платежей и пеней, при наградахъ и другихъ единовременныхъ выдачахъ, и при некоторыхъ опредѣленныхъ между частными людьми и Правительствомъ платежахъ.

Утвердивъ нынѣ помилуемыя табели, въ прилагаемой у сего спискѣ означенныя, равно какъ и общее наставленіе, и преобразовавъ оныя въ Правительствующій Сенатъ, Повелеваемъ:

„1) Сдѣлать надлежащее распоряженіе къ обнародованію ихъ и приведенію въ исполненіе.

„2) Разрѣшенію всѣхъ должностныхъ лицъ, въ частныхъ случаяхъ и въ вопросахъ предоставлять самимъ Министромъ и Главному управленію отдѣльными частями, каждому въ его вѣдомствѣ, по приложенію къ общему о переложеніи правилъ.

„3) Подвергнуть, что правила, содержащіяся въ статьяхъ III, IV и VI Манifesta 1-го Іюля, и нынѣ

ВІАДОМОСТІ КРАЮВН.

Санкт-Петербургъ, 21-го Listopada.

Презъ Найвысше Имевные Указы, до Капитулы Россійскихъ Цесарскихъ и Крѣлевскихъ Orderовъ, Найтаквѣй мianowani Kawalerami Orderu Sw. Włodzimierza 3 go stopnia: 18 Sierpnia, Akademik, Professor Zwyczajny Moskiewskiej Medyko Chirurgicznej Akademii, Doktor Medycyny, Radca Stanu Łowcki i Eselski Marszałek D-orsanstwa von Buxshewden; 22 Sierpnia ze względu na gorliwe prace w przemyśle górniczym, Kamerjunker Anatoli Demidow — 3 go Listopada, właściciel Kałmuckiego Chotoutowskiego ulusu, Półkownik Xiążę Serbedżaba Tiumenew, Najtakвѣй mianowany Kawalerem Orderu Sw. Włodzimierza trzecio go stopnia.

— W Najwyższym Ukazie, danym Rządzącemu Senatowi, dnia 9-go teraźniejszego Listopada, wyrażono:

„Ustanowiwszy, Manifestem Naszym, w dniu 1-m Lipca tego roku wydanym, srebrną Rossyjskiego stempla monetę główną Krajową płatą monetą, a rubel srebrny teraźniejszej wartości i z teraźniejszymi jego podziałami główną, niezmienną prawną miarą (jednością monetową) wszystkich krążących w Imperium pieniędzy, stosownie do tego, Uznaliśmy za dobre, wszystkie dochody i rozchody Państwa i wszystkie w powszechności ustanowione od Rządu opłaty przełożyć od 1 Stycznia 1840 roku na srebro, i tym końcem Poleciliśmy Ministrowi Skarbu zrobić wczasie wszystkie potrzebne do tego rozporządzenia.

„Na skutek czego, po przedstawieniach Ministra Skarbu, w Komitecie Ministrów rozpatrzone, przedsięwzięte zostały, za Naszym utwierdzeniem, wszystkie potrzebne przygotowawcze środki, i potem wniesione przez Ministra na Radę Państwa, jak same tabelle przełożeń, tak i ogólna instrukcyja ku przewodnictwem w przekładaniu na srebro innych różnorodnych, dotąd w asygnatach wyliczonych summ, służących za miarę w czynnościach zarządu i sądowego postępowania przy uiszkiwaniu jednorazowych opłat i pen, przy nagrodach i innych jednorazowych wypłatach, i przy niektórych oznaczonych pomiędzy prywatnymi ludźmi a Rządem opłatach.

„Utwierdziwszy teraz pomienione tabelle, w załączonej tu kopii wypisane, równie jak i ogólną instrukcyę, i przesyłając do Rządzącego Senatowi, Rozkazujemy:

„1) Uczynić należyte rozporządzenie do ich ogłoszenia i przewidzenia do wypełnienia.

„2) Rozważaniem wszystkich, mogących zdarzyć się szczególnych przypadków i zapytań zastawić samym Ministrom i Główno-Zarządzającym oddzielnymi wydziałami, każdemu w swej wiedzy, stosując się do ogólnych o przełożeniu prawideł.

„3) Pociągnąć, że prawidła, zawarte w artykułach III, IV i VI Manifestu 1-go Lipca, i po wydaniu ni-

Сарадкомъ обводъ вънѣе Клевово, въ пространствѣ соответствующемъ чистому годовому доходу въ тридцать тысячъ Польскихъ злотыхъ; 2) Чиновнику Дипломатической Канцелярии при Главно-Командующемъ Действующею Арміею, Члену Совета Просвѣщенія Царства Польскаго, Каммергеру Двора Его Императорскаго Величества, Коллежскому Советнику Крузенштерну, состоящему Подольской Губерніи Луковскаго обвода въ Гарволинской экономіи, имѣніе Домброва, въ пространствѣ, соответствующемъ чистому годовому доходу въ пять тысячъ Польскихъ злотыхъ.

— Главный Директоръ Правительственной Комиссіи Внутреннихъ и Дуковскихъ дѣлъ и Народнаго Провѣщенія, Г-нъ Генералъ-Адъютантъ Шиповъ, выѣхавъ сегодня въ городъ Люблинъ. (О.Г.Ц.П.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 17-го Ноября.

Сегодня по утру скончался здѣсь Герцогъ Баварскій. Онъ нѣсколько лѣтъ страдалъ болѣзью въ желудкѣ, которую врачи приписывали органическому недостатку. Съ нѣкотораго времени здоровье его такъ поправилось, что онъ нѣмтривался съѣзжать въ Герцъ; но въ день, назначенный для отъѣзда, умеръ отъ водяной болѣзни въ груди. Погребено оцнать службу его на политическомъ поприщѣ, съ большими безпристрастіемъ, нежели современники; но во всякомъ случаѣ, преданность его къ злополучной Королевской фамиліи, выше всякой похвалы, и смерть Герцога есть для насъ самое горестное событіе со времени утраты трона.

— По послѣднимъ извѣстіямъ, Принцъ Жуанвилльскій намѣревается осмотрѣть берега и значительнѣйшіе портовые города Чернаго Моря, а въ особенности Трапезунтъ, Севастополь, Одессу и Дунайскія гавани до Галаца.

19 Ноября.

Императоръ произвелъ въправляющаго должность переводчика, Советника придворной и государственной канцеляріи, Валентія Гумара, въ действительные переводчики.

Грецъ, 12 Ноября.

Два мѣсяца продолжались здѣсь приготовленія во дворецъ, который обыкновенно занимаетъ Герцогиня Беррійская; но теперь носится слухи, что Герцогиня намѣрена навсегда поселиться въ Сициліи, гдѣ, какъ говорятъ, супругъ ея Герцогъ Лукези Пала, будетъ намѣстникомъ.

— Инфанта Дона Амалія, отъѣзжая изъ Зальцбурга отдала дворецъ, въ которомъ прежде жила съ Герцогиней Безрекою, а потомъ съ сыновьями Дономъ Карлосомъ, въ распоряженіе Испанской Королевской фамиліи. Инфанты остались въ Зальцбургѣ. (О.Г.Ц.П.)

Франція.

Парижъ, 17-го Ноября.

Англійскій посланникъ, Лордъ Гранвилль, имѣлъ вчера продолжительный разговоръ съ Маршаломъ Сультомъ, желая узнать отъ него о причинахъ сформированія резервной эскадры въ Тулонѣ. Въ одномъ изъ здѣшнихъ журналовъ утверждаютъ, что Маршалъ не скрываетъ настоящаго повода этой предосторожности.

— Двадцати одному полку Французской пѣхоты розданы уже ударныя ружья; прочіе полки также скоро получатъ таковыя ружья.

— Нѣсколько депутатовъ намѣреваются, при открытіи засѣданій, нарядить въ парламентъ слѣдственную комиссію, для повѣрки фактовъ, о которыхъ Г-нъ Бланки старшій распустилъ слухи, по возвращеніи своемъ изъ Африки.

— Сегодня Г-нъ Бланки началъ читать въ академіи Эгикъ-Политическихъ наукъ, пространный отчетъ о состояніи Французскихъ владѣній въ Африкѣ, въ экономическомъ отношеніи.

24-го Ноября.

Король принималъ вчера Г. Дюпена старшаго въ частной аудіенціи.

— Контръ-Адмиралъ Лаландъ, Главный Начальникъ флота въ Левантѣ, пожалованъ Кавалеромъ большаго креста, ордена почетнаго Легіона, притомъ, Г. Гелль, Капитанъ ливійскаго корабля перваго класса и Губернаторъ Бурбона, назначенъ Контръ-Адмираломъ.

— Упомянутая вчера телеграфическая депеша, изъ Мадрита отъ 18 ч. с. м., была сообщена только въ отрывкѣ; вполнѣ она слѣдующаго содержанія: Декретомъ Королевы Правительницы, определено распускеніе Кортесовъ. Въ эту минуту сосредоточиваются войска между Оканю и Аравуэномъ, подъ начальствомъ Генерала Бальбоа. Гарнизонъ Мадрита усадебъ; этотъ городъ пользуется совершеннымъ спокойствіемъ.

обшрности odpowiadającej wysokości czystego rocznego dochodu zł. pol. 30,000. 2) Urzędnikowi Kancelaryi Dyplomatycznej przy Główno Dowodzącym Czynną Armią i Członkowi Rady Wychowania w Królestwie Polskiem, Stambelanowi Dworu Jego Cesarskiego Mości, Radcy Kollegialnemu Kruzensatern, dobra Dąbrowa, położone w Gubernii Podlaskiej, Obwodzie Łukowskim, ekonomii Garwolin, w obszerności odpowiadającej wysokości czystego rocznego dochodu zł. pol. 5,000.

— JW. Jenerał-Adjutant Szypow, Dyrektor Główny Prezydujący w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, wyjechał dnia dzisiejszego do Lublina. (G.R.K.P.)

WIAOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Austria.

Wiedeń, 17-go Listopada.

Dziś rano zakończył tu życie Xiążę Blacas. Już od lat kilku cierpiał bole żołądkowe, które lekarze przypisywali powodem organicznym. Od niejakiego czasu tak już był wyzdrowiał, że miał odbywać podróż do Gorycy; lecz właśnie w tym dniu, w którym miał wyjechać, przeniosł się do wieczności. Słabość jego bowiem przesłała w puchlinę piersiową i w kilka godzin odjęła mu życie. O jego zawodzie politycznym wspomnę z większą od współczesnych bezstronnością sądzić będzie; Ale charakter jego, jako przyjaciela nie szczęśliwej rodziny Królewskiej, wyższy jest nad wszelkie pochwały. Od czasu utraty tronu, śmierć Xięcia Blacas, jest dla niej najboleśniejszym ciosem.

— Według ostatniej wiadomości ze Stambułu, Xiążę Joinville zamysła odbyć podróż po Czarném-morzu, w celu swiadczenia jego wybrzeżów i znakomitszych portów. Xiążę szczególnie zamierza obejrzeć, Trapezant, Sevastopol, Odessę i Delę Danaju, aż do Galaczu.

19-go Listopada.

Cesarz mianował dotychczasowego tłumacza dworu, Radcę Tajnej Kancelaryi dworu i państwa, Walentego Huszar, rzeczywistym tłumaczem dworu.

Graetz, 12 Listopada.

Od dwóch tygodni przygotowywano tu pałac, w którym Xiężna Berry zwykle mieszka; teraz zaś powszechnie mówią, że Xiężna chce na zawsze osiedleć w Sycylii, gdzie jej małżonek Hr. Lucchesi-Palli, ma być mianowany Namiestnikiem.

— Infantka Donna Amalia, wyjeżdżając z Salcburga, oddała pałac, w którym napród z Xiężną Beiry, a potem z synami Don Karlosa mieszkała, do rozporządzenia Królewskiej rodziny Hiszpańskiej. Infanci pozostali w Salcburgu. (G.R.K.P.)

Francia.

Paryż, 17-go Listopada.

Posel Angielski Lord Granville, miał wczora długą naradę z Marszałkiem Soult, chcąc, jak mówią, dowiedzieć się o powodach utworzenia floty odwodowej w Tulonie. Jeden z tutejszych dzienników zapewnia, że Marszałek wcale nie tań prawdziwych celów pomienionego środka przeszerzości.

— Dwadzieścia jeden półków naszej piechoty dostać broń perkusyjną, która następnie i innym półkom rozdana będzie.

— Kilku deputowanych powzięło zamiar, zaraz przy początku obrad zarządzić śledztwo parlamentowe, w celu sprawdzenia faktów, które P. Blanqui starszy, za powrotem swoim z Afryki, rozgłosił.

— Dziś P. Blanqui, odczytywać zaczął akademii umiejętności moralnych i politycznych obszernie sprawozdanie, o położeniu ekonomicznym posiadłości Francuzkich w Afryce.

24-go Listopada.

Król udzielił wczora audyencyą prywatną Panu Dupin starszemu.

— Kontr-Admirał Lalande, dowodzący naczelnie flotą w Lewancie, mianowany jest wielkim urzędnikiem Legii Honorowej, a P. Hell, Kapitan okrętu liniowego pierwszego rzędu i Gubernator wyspy Bourbon, mianowany Kontr-Admirałem.

— Wspomniana wczora depesza telegraficzna z Madrytu, pod 18 m. t. m. ułamkowo tylko udzieloną została. Zupelne jej brzmienie jest następujące: „Dekret Królowej Rejentki nakazuje rozwiązanie Korteżów. Ściągają w tej chwili wojska między Ocsną i Aranjusz, pod rozkazami Jenerała Balboa. Załoga Madrytu wzmocniona; miasto to zupełnie jest spokojne.

25-го Нолбра.

Герцогъ Орлеанскій 22 ч. с. м. въ 10 часу утрь, оставилъ Лионъ, и передъ своимъ отъездомъ, приказалъ раздѣлить сумму въ 15,000 фр. между разными сего города богоугодными заведеніями. Съ часу на часъ можно ожидать прибытія его въ Парижъ.

— Сегодня минуло тридцать лѣтъ, со времени вступленія въ бракъ Короля Людовика Филиппа съ Королевою Амалією.

— *Journal de Paris* извѣщаетъ, что Правительство въ это именно время боится, чѣмъ когда либо занимается, чтобы привести къ окончанію торговый договоръ съ Бельгією.

— Г. Ламартина и Генерала Жакминю, обѣихъ начальниковъ партіи 221, ожидаютъ въ Парижъ въ первыхъ числахъ Декабря.

— Въ одномъ писемъ изъ Константинополя извѣщаютъ, что Принцъ Жуанвилльскій вскорѣ оставитъ Турецкую столицу, чтобы предпринять путешествіе, въ продолженіе коего, онъ намеренъ поочередно посетить Трапезунтъ, Севастополь, Одессу, устья Дуная и пр. Путешествіе предпринимавшееся въ настоящее время, будетъ всего лучше доказательствомъ, что прекратились всѣкія опасенія, касательно затруднительнаго положенія дѣлъ Востока.

— Газ. *Temps* представляетъ доказательства, какъ нескоро Мегмедъ-Али желаетъ мира, что онъ, по одному новому писемъ изъ Александріи, имѣетъ намереніе, отправитъ въ Константинополь одну свою полку, съ рекомендательными писемъ къ Султану Валиде.

— Писемъ изъ Палермо отъ 5 ч. с. м. извѣщаютъ, что Французскій пароходъ *Veloce* по причинѣ сильнаго шквала, принужденъ былъ войти въ гавань этого города. На этомъ пароходѣ, какъ извѣстно, находится назначенный въ Персію посольство.

Тулонъ, 17 Нолбра.

Носатся слухи, что нашъ флотъ проведетъ зиму въ Тулонѣ. Хотя извѣстіе сіе весьма для насъ пріятно, однакоже никто въ настоящія обстоятельства не хочетъ вѣрить этому. (О.Г.Ц.П.)

19-го Нолбра.

Извѣщаютъ изъ Варны, что Конгръ-Адмиралъ Кан, будетъ начальствовать одною дивизією, образуемой здѣсь резервною эскадрой. Эта эскадра будетъ состоять изъ слѣдующихъ кораблей: *Океанъ* въ 120 пушекъ, *Суверенъ* въ 120 орудій, *Нептунъ* въ 90, *Сулфуренъ* въ 90, *Алжира*, *Маренго*, *города Марсель* и *Сципиона* каждый въ 86 пушекъ. *Непреклонный* и *Жемартъ* въ 80 орудій. Эти 10 линейныхъ кораблей, должны быть совершенно вооружены и собраны въ Тулонъ, къ мѣсяцу Апрѣлю въ будущемъ году. Въ будущемъ мѣсяцѣ ожидаютъ сюда прибытія Адмирала Розмеля. (А.Р.С.З.)

Бельгія.

Брюссель, 19-го Нолбра.

Король пожаловалъ Орденъ Св. Леопольда большаго креста Герцогамъ Эрнесту и Альберту Саксенъ-Кобургскимъ, коимъ вчера, при провозѣ ихъ чрезъ Брюссель, Министръ Иностранныхъ Дѣлъ вручилъ знаки сего ордена.

— Въ городѣ С. Губертъ, лежащемъ въ принадлежавшей Бельгіи части Герцогства Люксембургскаго, дѣлаютъ теперь опыты, въ большомъ видѣ, выдѣлки вина, уксусу и водки изъ брусники (*Vaccinium myrtillus*). Шведскій и Американскій посланники доносили о томъ своему правительству, потому, что и въ сихъ странахъ ягоды сія растутъ по лѣсамъ въ изобиліи.

20 Нолбра.

Изъ Висбадена получены благопріятныя извѣстія о здоровьѣ Короля. Е. В. прогуливается часто съ своимъ адъютантомъ. (О.Г.Ц.П.)

Англія.

Лондонъ, 20-го Нолбра.

Королева пригласила всѣхъ членовъ тайнаго совѣта, на засѣданіе въ будущую Субботу. Въ Министерскихъ журналахъ пишутъ объ этомъ, присовокупляя, что имъ запрещено распространяться касательно совѣщаній, во каждый можетъ о нихъ догадываться. Кажется, что дѣло идетъ о предполагаемомъ бракосочетаніи Королевы. (О.Г.Ц.П.)

25-го Нолбра.

Сегодняшнія министерскія вечернія газеты, сообщаютъ во второмъ изданіи, официальное извѣстіе, о предстоящемъ бракосочетаніи Королевы. Члены Тайнаго Совѣта, всѣхъ въ прочемъ число, если они исполнѣ собраны, простирается до 200 или 300 чел. сегодня въполдень въ 2 часа, въ садствѣ Королевскаго пожелнія, находились въ Букинггемскомъ Дворцѣ, куда Ея Величество прибыла уже въ Среду изъ Виндзора. Собраніе было такъ многочисленно, какого только можно было ожидать по поводу столь

25-го Listopada.

Хижа Орлеанскій д. 22 т. м. о. godzinie 10-tej z rana z Lyonu wyjechał, i przed odjazdem na dobroczynne zakłady tego miasta, rozdł sumę 15,000 frank. Przyjazd jego do Paryża co godzina spodziewany.

— Dłis trzydzieci lat, jak się Król Ludwik Filip z Królową Amelią zaślubił.

— *Dziennik paryżki* donosi, że Rząd, teraz właśnie więcej, niż kiedykolwiek, zajmuje się doprowadzeniem do skutku zawarcia traktatu handlowego z Belgią.

— P. Lamartine i Generał Jacqueminot, obadwa naczelnicy stronnictwa 221, w pierwszych dniach Grudnia do Paryża spodziewani.

— W liście jednym z Konstantynopola donoszą, że Xiążę Joinville wkrótce stolicę Turcyi opuści i uda się w podróż, celem zwiedzenia Trebizundu, Sewastopola, Odessy, ujść Dunaju i t. d. Taka w obecnych okolicznościach podróż, najlepszym jest dowodem, że ustała wszelka obawa starcia się na Wschodzie.

— *Gazeta Temps* na dowod, jak rzetelnie Mehmed-Ali żąda pokoju, umieściła, że, podług najnowszego listu z Alexandryi, Wice-Król ma zamiar jedną ze swoich synowych posłać do Konstantynopola z listem rekomendacyjnym do Sułtanka Validy.

— List z Palermy pod 5-m t. m. donosi, że parostatek francuzki *Veloce*, dla burzy wielkiej do portu tego miasta zawinął. Wiadome, że na pokładzie tego okrętu znajduje się poselstwo, przeznaczone do Persyi. (A.P.S.Z.)

Tulon, 17 Listopada.

Krąg pogłoski, że nasza flota wschodnia nimo-wać będzie w Tulonie. Jakkolwiek wiadomość ta sprawia u nas największą radość, nikt jej jednak w obecnych okolicznościach nie chce dawać wiary. (G.R.K.P.)

Dnia 19.

Mówią na rzecz pewną, że Kontr-Admirał Cazi dowodzić będzie dywizją jedną tworzącą się tu eskadry odwodowej. Eskadra ta składać się będzie z okrętów następujących: *Ocean*, 120 dział, *Souverain*, 120 d., *Neptun*, 90 d., *Suffren*, 90 d., *Algier*, *Marengo*, *miasto Marsylia* i *Scipion*, 86 d., *Inflexible* i *Jemmappe* każdy 80 d. Te dziesięć okrętów liniowych w kwietniu roku przyszłego w Tulonie zupełnie mają być uzbrojone i sebrane. Admirał Rosamel w przyszłym miesiącu tu jest spodziewany. (A.P.S.Z.)

Валлонія.

Bruxella, 19 Listopada.

Wczora, Xiążęta Ernest i Albert Saxe-Koburgsey, przejeżdżając przez nasze miasto, otrzymali z rąk Ministra Spraw Zagranicznych orderu wielkiego krzyża orderu Św. Leopolda, przez Króla im ofiarowanego.

— W St. Hubert, mieście położonem w okolicy Luxemburga Belgijskiego, robią doświadczenia na wielką skalę wyrabiania wina, octu i gorzałki z borówek (*vaccinium myrtillus*). Posłowie: Szwedzki i Amerykański donieśli o tém swoim Rządowi: gdyż w tych krajach roślina ta nader obficie dziko rośnie.

Dnia 20.

Z Wismaden nadeszły pomyślniejsze o zdrowiu Króla wiadomości. Monarcha przechadza się często w towarzystwie swego Adjutanta. (G.R.K.P.)

Англія.

Londyn, dnia 20 Listopada.

Wszyscy Członkowie tajnej rady, powołani zostali przez Monarchinią, aby się na następną stawili sobotę. Dzienniki Ministeryalne, wspominając o tém, dodają, że nie wolno im rozszerzać się nad przedmiotem narady, ale każdy się domyśleć może. Zdaje się, że idzie o zaślubiny Królowej. (G.R.K.P.)

23-го Listopada.

Dzisiejsze газеты Ministeryalne wieczorne, w повторнімъ изданіи, zawierają urzędową ogłaszanie o mającym nastąpić zaślubieniu Królowej. Członkowie Rady Tajnej, których liczba, jeżeli się wszyscy zgromadzą, dowieści do trzechset wynosi, dzisiaj, około godziny 2-jej, stosownie do rozkazu Królowej, zbrali się w pałacъ Buckinghamskim, dokąd N. Pani we środę już z Windsor przybyła. Zgromadzenie było tak liczne, jakby się z okoliczności tak uroczystej spodziewać należało. Królowa postanowienie swoje oświad-

важного и торжественного дела. Королева объявила Тайному Совету свое намерение в следующих словах:

„Я пригласила Вас сегодня сюда, чтобы сообщить Вам мое решение, по делу теснейшим образом сопряженному с благоденствием моего народа и со счастьем будущей моей жизни. Мое намерение есть сочетаться браком с Принцем Альбертом Саксен-Кобург-Готским. Глубоко продумав торжественностью союза, в который я намерена вступить, только после долгого размышления я склонилась к этому решению, с твердостью уверенности, и упованием, что он при благословении Всемогущего Бога, столько же утвердит домашнее мое счастье, сколько будет и вполне содействовать благоденствию моего Государства. Я считала справедливым известить Вас заблаговременно, сколько возможно было, об этом моем решении, чтобы Вы совершенно знали об этом для Меня и моего Королевства столь важным делом, которое (в чем я убеждена) наверно будет также радостным, для всех моих любезных и благомыслящих подданных.“

— Лорд Мельбурн на днях давал первый кабинетный обед, который и открыл собственно политический сезон. На нем также находился и новый Военный Министр Г. Маколей, прибывший из Лейчестерского Графства. (A.P.S.Z.)

ИСПАНИЯ.

Мадрид, 11-го Ноября.

Корреспондент журнала *Morning Chronicle* пишет из Мадрида 5-го Ноября следующее: В Castellano помещена статья, возбуждавшая всеобщее внимание. В этой статье сказано, что в войсках расположенных в столице, (которые не всеми наравно выдаются жалованье, и между тем, как гвардия получает все сполна, нижние чины полка Королевы правительницы не получают ни жалованья, ни хорошего продовольствия) оказалось непослушание, и что офицеры едва могли укротить их обещанием выдачи следующего им жалованья. Полк этот отправился к одному из своих италийских, к которому он более других имеет доверенности, и утверждал, что кортесы намерены назначить ему земли за недоставленное жалованье, но что иже Colonel (Полковник, Королева Христина) по советам Министров распустит кортесов. В отряд гвардейской артиллерии заметно также брожение умов, и надобно опасаться, чтобы призывы неповиновения не достигли и до центрального корпуса. В национальной гвардии, также много недовольных, и говорят, что в некоторых ротах третьего дня оказались явные признаки возмущения, но что офицерам удалось при самом начале укротить оное. (O.G.C.H.)

ДАНИЯ.

Копенгаген, 16-го Ноября.

Датское правительство запретило снимать образы и церковную утварь и заменять оные новыми, пока Епископы подлежащих епархий и приходские священники, вместе с членами академии, не дадут на сие разрешения. Распоряжение это сделано для сбережения остатков древности. (O.G.C.H.)

ИТАЛИЯ.

Неаполь, 4-го Ноября.

Принцесса Августа Саксонская, после долгого пребывания здесь пребывавшая, вышла в северную Италию. Мы ожидаем сюда Герцога Бордосского.

Рим, 9-го Ноября.

Герцог Бордосский приказал отслужить панихиду за упокой души Карла X, в церкви St. Maria degli Angeli, которая находится близ Ватиканских бань.

13-го Ноября.

Герцог Бордосский продолжает осматривать достопримечательности Рима, и подробно спрашивает обо всем, что имеет связь с политическими обстоятельствами. Он однакоже не долго пробудет здесь, потому что недавно приехал Граф Монбел, с тем, чтобы ускорить возвращение его в Австрию, согласно желанию его фамилии. Появление Герцога в Риме оживило сначала надежды легитимистов, но теперь они снова исчезли. Граф Латур-Мобург теперь опочивает. Он получал известие, что Герцогу будет воспрещено въезд в Рим, в тот самый день, когда он приехал. Можно после этого вообразить себя, как неприятно изумило его прибытие Герцога. Не смотря на все старания Герцога, ему не удалось получить аудиенцию у Папы. Герцог Левис жаловался на это в письме Кардиналу Ламбрускини, но получал в ответ, что Герцог Бор-

досский должен был вступить в Рим в следующие выражения:

„Зпрошу вас, W Panów, abym ich uwiadomila o postanowieniu mojem w okolicznosci, a pomyslaoscia mojego narodu, i ze szczesciowoscia dalszego zycia mojego scisle polaczonej. Postanowieniem mojem jest zaślubic Xiecia Albrechta Sasko-Kobursko-Gotajskiego. Głęboko przenikniona uroczystoscia związku, w który wejdz zamyslam, uczynila to postanowienie nie bez dojrzałego namysłu i nie bez mocnej nadziei, że on, na błogosławieństwem Wszemocnego Boga, równie domową szczęśliwość moją, jak i dobro kraju mojego, gruntownie zabezpieczy. Uznałam rzeczą przywoitą, uwiadomić W Panów o tém postanowieniu, jak tylko można najwcześniej, ażebyście dostatecznie uwiadomieni, o tak ważnej dla mnie i Królestwa mojego rzeczy, która w przekonsium mojem, wszystkim moim miłym poddanym dobrze myślącym, bezwątpienia nader radością będzie.“

— Lord Melbourne temi dniami dawał pierwszy обед кабинетов. Nowy też Minister Wojskowy, P. Macauley, który właśnie z Hrabstwa Leicesterskiego do Londynu przybył, na nim się znajdował. (A.P.S.Z.)

ИСПАНИЯ.

Мадрид, 11-го Листопада.

Morning Chronicle otrzymał następujące od swego korespondenta pismo, datowane z Madrytu w dniu 5-го Листопада: „Castellano umieścił artykuł wzbudzający powszechną uwagę. Mówi bowiem, że załoga miasta stołecznego, która nie jednostajnie żołd pobiera, bo kiedy gwardya Królewska nie ma najmniejszej załogi, szeregowi półku Królowej Rejentki, ani płacy, ani dobrej nie otrzymują żywności, okazała znaki nieposłuszeństwa, któremu oficerowie ledwie zapobiedz mogli, przyrzekając zapłatę należącą się im żołdu. Wyżej wymieniony półk Królowej Rejentki udał się do jednego ze swoich dowódców, w którym pokładał zaufanie, twierdząc, że Kortezy miały zamiar wyznać mu rozmaite ziemie, w nagrodę nieodbieranego żołdu, lecz, że ich Coronela (Półkownik, Królowa Krystyna), namówiona przez Ministrów, zmusiła do rezygnacji się tych mężów. Oddział artylleryi gwardyi taki sam duch objawia; można się zatem obawiać, aby zaród niekarności nie dostał się, aż do wojska środkowego. Nawet i gwardya narodowa liczy wielu niechętnych, a nawet niektóre kompanie miały przedwzrostem waniecie zaburzenia, które oficerowie w samym związku przytłumili. (G.R.K.P.)

ДАНИЯ.

Копенгага, 16-го Листопада.

Рząd tutejszy zalecił, aby malowidła i inne ozdoby kościelne nie były zdejmowane i innemi zastępowane, pokud właściwi Biskupi i Proboszczowie, łącznie z Członkami Akademii, o tém zdania swego nie wyzrekną, a to w celu zachowania od zagłady pozostałych szczątków starożytności. (G.R.K.P.)

ВОЕНА.

Неаполь, 4-го Листопада.

Хіэнічка Августа Сакса, по długiej bytności, wyjechała do Włoch północnych. — Spodziewamy się tu Xiecia Bordeaux.

Рzym, 9-го Листопада.

Xiecia Bordeaux kazał odprawić uroczyste śluby nabożeństwo za duszę Karola X-go, w kościele St. Maria degli Angeli, położonym przy łaźniach Dyaklecjana.

13-го Листопада.

Xiecia Bordeaux zwiedza ciągle osobliwości Rzymu, i o wszystkie troskliwie bada, co tylko ma związek z politycznymi okolicznościami. Pobyt jednak Xiecia znacznie skrócony zostanie, z powodu, że właśnie nadjechał Hrabia Montbel, w celu spowodowania jego powrotu do państw Austriackich, stosownie do życzeń jego rodziny. Zjawienie się Xiecia w Rzymie, podniosło nadzieje legitymistów, które znowu upadły. I Hrabia Latour-Maubourg jest spokojniejszy. Hrabia, właśnie w dniu przybycia Xiecia, otrzymał zapewnienie, że temuż przyjazd do Rzymu zabroniony będzie; można zatem sobie wyobrazić, jak był nieprzyjemnie zadziwiony, widząc Xiecia w murach świętego miasta. Xiecia, mimo najusilniejszych zabiegów, nie mógł otrzymać posłuchania u Papieża. Xiecia Lewis skarżył się o to na piśmie przed Kardynałem Lambruschini — otrzymał jednak odpowiedź, że Xiecia Bordeaux przy-

досудий, прибывъ безъ паспорта и незаконнымъ образомъ, не имѣя права требовать, чтобы его принимали соответствующе его званию. — Говорятъ, что Донъ Себастьянъ, прибывъ въ Италию, преслѣдуемый Австрійскаго двора позволеніи жить въ Вѣнѣ. Идѣя о жидетъ денегъ и старается утвердить свои права; въ семъ послѣднемъ отношеніи, онъ вѣдь получалъ неудовлетворительные отвѣты. (О.Г.Ц.П.)

К и т а й.

Ливонскій Губернаторъ издалъ 23 Іюня постановленіе, которымъ предписываетъ, чтобы иностранцы суда не входили въ Китайскія гавани прежде, нежели назначенные для сего чиновники измѣрятъ, какъ глубоко каждое судно погружается въ воду. Въ Вѣнѣ повѣряютъ это измѣреніе, съ тѣмъ, чтобы суда контрабандистовъ, погружающихся менѣе прочихъ, могли быть подвергнуты изысканію. Въ томъ же постановленіи предписано ставить Китайскій караулъ на прибывающихъ въ гавани судахъ, для предупрежденія тайнаго ввоза товаровъ. Ливонскій Губернаторъ прислалъ Капитану Эллиоту письмо къ Королеві Англійской, исполненное оскорбительныхъ выраженій; но Капитанъ не захотѣлъ принять этого письма. (О.Г.Ц.П.)

Т у р ц и я.

Константинополь, 27-го Октября.

На дняхъ Султанъ посѣтилъ Шейхъ-уль-Ислама (главу духовенства), который собралъ, по этому случаю, въ своемъ дворѣ главнѣйшихъ улемовъ столицы.

— Въ минувшій Вторникъ, Султанъ отправился въ Кіосъ на Баландовой площади, чтобы взглянуть на безчисленную толпу народа, собравшагося тамъ по случаю праздника Бератъ Геджеси, предшествующаго пятнадцатому дню рамазана. Въ мечети были великолѣпно иллюминированы. Слѣдующій день былъ посвященъ взаимнымъ посѣщеніямъ, которыми Турки нѣмѣютъ обыкновеніе дѣлать въ это время другъ-другу.

— Ахмедъ-Фети-Паша, занимавшій постъ посла Выс. Порты при Французскомъ дворѣ, назначенъ Членомъ Верховнаго Совѣта Юстиціи.

30 Октября.

28 Октября, Графъ Понтуа посѣтилъ въ первый разъ Министра Иностранныхъ Дѣлъ, Решидъ-Пашу. Графъ ведетъ себя въ отношеніи къ своимъ дипломатическимъ товарищамъ весьма искусно. Образъ мыслей его и его рѣчи дышатъ миролюбіемъ и предвѣщаютъ благоприятное окончаніе дѣлъ на востокъ. Послѣдній извѣстія изъ Александріи, по которымъ предложеніе консуловъ, а въ особенности Австрійскаго, произвели благоприятное вліяніе на Мегмеда-Али, еще болѣе утверждаютъ надежду на миръ. Говорятъ, будто Графъ Понтуа, въ разговоръ своемъ съ Решидомъ-Пашею, продолжавшемся два часа, сказалъ, что Франція желаетъ Турціи успѣха, что между Франціею и Англіею продолжается сѣмантична д дружба и что она во всѣхъ пунктахъ касательно Восточныхъ дѣлъ, совершенно между собою согласна; что Французскій Король искренно желаетъ способствовать усугубленію могущества Порты, съ тѣмъ, чтобы она могла быть великою посредствующею державою между Европейскими и Азіатскими Государствами, для содѣйствія къ прекращенію всѣхъ могущихъ возникнуть между ними распрей, что Франція всегда имѣла въ виду права Порты, и никогда не нарушала должнаго къ ней уваженія; что она безусловно признаетъ владычество Порты надъ Гелеспонтомъ и Константинопольскимъ проливомъ и никогда не имѣла намеренія силою вторгнуться въ проливъ и владѣть тѣмъ на себя подозрѣніе со стороны Порты; что Франція требуетъ, чтобы входъ туда былъ воспрещенъ и другимъ державамъ и чтобы Босфоръ былъ также недоступенъ какъ и Дарданеллы. Послѣдствія рѣшить, дѣйствительно ли Графъ Понтуа говорилъ это, но во всякомъ случаѣ приписываемыя ему слова соответствуютъ вѣдѣмъ Франціи касательно Восточныхъ дѣлъ.

6 го Нолбра.

Въ Австрійскомъ Наблюдателѣ помѣщенъ Султанскій Гата-Шерифъ съ слѣдующимъ заглавіемъ: Султанскій Гата-Шерифъ, кѣмъ Е. В. по неизреченной милости своей и правосудію, заботясь о благоденствіи подданныхъ, устанавливаетъ и вводитъ новыя учрежденія, съ цѣлью утвердить незыблемо въру и правительство и преобразовать Государство и націю. — Обнародованіе помѣщеннаго здѣсь фирмана сопровождалось особенномъ торжественностію. Султанъ назначилъ по сему случаю чрезвычайное за-

быwszy bez pasportu i sposobem nieprawym, nie mógł żądać, aby był przyjmowany odpowiednio do swojego stopnia. — Mówią, że Don Sebastyan, przybywszy do Włoch, udał się do Dworu Austriackiego, w celu pozyskania od niego pozwolenia na mieszkanie w Wiedniu. Idęć czeka także na pieniądze i szuka pomocy w celu zawarowania sobie praw urodzenia w Hiszpanii. Co do tego ostatniego punktu, miał ze wszystkich stron otrzymać niepomyślne odpowiedzi. (G.R.K.P.)

С и н у.

Губернаторъ Линъ, выдалъ эдиктъ въ днѣ 23 Чзера, въ которомъ задалъ, чтобы каждый окрѣпостный, передъ входомъ до водъ krajowych, былъ черезъ вѣсѣльщикъ урѣдниковъ вымѣренъ, илѣ бьеръ воды. Дѣланіе то повѣиѣтъ сѣ ма прѣ Whampoa, aby okręty przemysłników, nie biorące tyle wody, na karę skazane były. Tenże sam edykt zawiera rozporządzenie, by na każdym statku, do przystani przybijającym, postawione były warty chińskie, w celu zapobieżenia przemycania. — Gubernator Lin przesłał Kapitanowi Elliot list do Królowej Angielskiej, w wyrazach ubliżających skreślony, lecz Kapitan nie chciał go przyjąć. (G.R.K.P.)

Т у р ц и я.

Stambul, 27-go Października.

Въ тѣхъ дняхъ Султанъ odwiedził Szejka ul-İslama (Naczelnika duchowieństwa), który z tego powodu wezwał do swego pałacu całokształt ulemów stolicy.

— W zeszły Wtorek, Sułtan udawał się do kiosku na placu Bajazeta, aby oglądać niezliczony tłum ludu, zgromadzony tam z powodu Święta Berat Hedżesy, poprzedzającego piętnastą dniami Ramazan. Wszystkie meczety wspaniale były oświetlone. Dzień następnny poświęcony był na wzajemne odwiedziny, które Turcy mają zwyczaj w tym czasie czynić.

— Achmet-Feti-Basza, były Poseł Wysokiej Porty przy dworze Francuzkim, mianowany został Członkiem najwyższej rady sprawiedliwości.

30 Października.

Hr. Pontois odwiedził w dniu 28-m Października poraz pierwszy Ministra spraw zagranicznych, Reszida Baszę. Hrabia okazuje w stosunkach z swoimi kolegami największą zręczność postępowania; jego sposób myślenia i mowa, są natury pojedynczej i wiodą pomyślnie nadzieję względem rozwiązania sprawy Wschodu. Ostatnie wiadomości z Alexandrii, podług których, przełożenia Konsulów, a szczególnie Austriackiego, dobry wpływ wywarły na Mehmed-Alego, mocniej jeszcze ożywiają nadzieję pokoju. Podczas dwugodzinnej rozmowy z Reszidem-Baszą, miał oświadczyć P. Pontois, że Francja pownie najgorzej żyje sobie pomyślności Turcyi, że ciągle trwa jeszcze najściślejsza zgoda między Anglią i Francją, a we wszystkich głównych punktach, dotyczących się sprawy Wschodu, istnieje pomiędzy nimi najzupełniejsza jedność, że dostojny jego Monarcha pragnie najzupełniej obdarzyć Portę, jak tylko można największą potęgą, aby taż, jako znakomite pośrednie mocarstwo, umieszczona była między Państwami Europejskimi a Azjatyckimi, w celu położenia tamy wszelkiemu między temiż wyniknąć mogącemu starciu się. Że Francja miała zawsze na bezczelności prawa Porty i przez żadną namietność nie złożyła z toru wiodących jej względem; że uznaje bezwarunkowe panowanie Porty nad Hellespontem i ciąsniną Konstantynopolitańską i nie miała zamiaru gwałtownie wpłynąć do kanału, przez co podałaby jej władztwo w wątpliwość. Żąda tylko, aby i inne okręty wyłączone były z wód podmienionych, i Bosphor był tak ściśle zamknięty, jak Dardanella. — Wyrazy te kładł w usta P. Pontois, czy są prawdziwemi lub nie, przysięść o tem przeświadczyć; to pewna, że odpowiadają poczciwemu widokom Francyi, co do stosunków Wschodu.

6 Listopada.

Dostrzegacz Austriacki umieścił Hatti-Szerif w następującym wstępie: Sułtan Hatti-Szerif, którym J. W. w swej dobroci i sprawiedliwości, pełen miłości i troskliwości o dobro swych poddanych, tworzy i wprowadza nowe instytucye, jedynie mające na celu utwierdzenie religii i rządu i odrodzenie kraju i narodu. Ogłoszenie rzeszonego poniżej firmanu odbyło się z największą uroczystością. Sułtan zgromadził w tym celu Wielki Dywan, do którego, prócz duchownych, prawników, całego ciała dyplomatycznego,

судили Дивана, на которое кроме духовенства, правителей и цылого дипломатического корпуса, приглашены были Депутации от Армян, Греков, Евреев и от войска. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, занявъ место, устроенное въ залѣ трона, прочелъ Султанское повелѣніе, и послѣ молебствія произведенъ была пушечная пальба въ Султанскомъ саду, съ батареей въ Топханъ и Скутари и состоящихъ изъ гварии судановъ. Султанъ слушалъ означенное повелѣніе съ верхней галереи залы Дивана, и потомъ съ обычными церемоніями отправился во внутренній покой серала. Вотъ въ чемъ заключается Гаи-Шариףъ, состоявшійся 5-го Ноября 1839 года:

„Всѣмъ извѣстно, что въ первое время существованія Османской Имперіи, мудрыя правила короля и законы Государства, были оракуломъ правотворности. Подъ ихъ благопріятнымъ вліяніемъ возросло величіе и могущество Имперіи, богатство и благоденствіе жителей. Въ теченіи послѣднихъ 150 лѣтъ, покоряясь вліянію различныхъ событий и причинъ, подданные наши не строго наблюдали законы священнаго устава и пренебрегли нѣзъ оного правила, и съ того ослабло могущество, а богатство смѣнилось недостаткомъ. Эгого слѣдовало ожидать. Когда законъ теряетъ свою силу, и силы Государства ослабѣваютъ. Ублѣжденные въ сей случай, со времени вступленія нашего на престолъ, мы безпрерывно заботились о возстановленіи общественнаго благосостоянія, объ улучшеніи быта жителей въ провинціяхъ и вообще всѣхъ нашихъ подданныхъ. Принявъ въ соображеніе выгоды географическаго положенія провинцій Османскихъ, плодородіе земель, обогащенной мѣстечными дарами природы, и промышленность жителей, легко убѣдились, что принявъ соответствующія мѣры, съ помощію Бога, въ нѣсколько лѣтъ, можемъ мы достигнуть предначертанной цѣли. И такъ, въ твердомъ увѣреніи на благость Всевышняго и на ходатайство великаго Пророка, мы надѣемся, что преобразуя правленіе провинцій составляющихъ Османскую Имперію, мы упрочимъ ихъ благосостояніе, закоснѣвшее, всегда въ благоразумной системѣ управленія. Предлагаемыя учрежденія будутъ обнимать три предмета: 1-е Обезпеченіе жизни, чести и собственности нашихъ подданныхъ. 2-е Установленіе порядка правильнаго налага и взиманія податей. 3-е Пріемъ рекрутскаго набора и опредѣленіе срока службы. Въ самомъ дѣлѣ, законы сіи обезпечить драгоценнѣйшія преимущества чело-вѣка, жизнь и честь его. Кто изъ смертныхъ, казъ ни велика была бы власть его надъ собою, не предается всей врожденной ему пылкости, когда жизнь и честь его въ опасности, не смотритъ на то, что стремительность его вредна и для правительства и для общества. Но когда онъ будетъ обезпеченъ, въ отношеніи жизни и чести своей отъ всякаго нападѣнія, тогда не совертятся онъ съ пути истинны и всѣ дѣла его будутъ устремлены къ пользѣ правительства и къ благо общему. Если права собственности не обезпечены, то подданный останется равнодушнымъ къ прізыванію гласу отечества и Государя; обезпечивъ сохраненіемъ своей собственности, онъ не печется объ умноженіи народнаго богатства; но когда собственность гражданина охраняется закономъ, каждый рачительно печется о дѣлахъ своихъ, съ достовѣрностью расширять кругъ своихъ дѣйствій, чтобы улучшить бытъ свой; съ каждымъ днемъ возрастаетъ любовь его къ отечеству и преданность къ Государю, и чувства сіи составляютъ источникомъ похвальныхъ дѣлъ его. Не менѣе важно для Государства установленіе постоянныхъ правилъ взиманія податей, которыя необходимы для содержанія войскъ, занимающихъ границы Имперіи и для другихъ Государственныхъ потребностей. Хотя, благодаря Бога, подданные наши освобождены съ нѣкотораго времени отъ отяготительнаго бремени монополій, которые до сего времени ошибочно считали источникомъ доходовъ, но до сихъ поръ существуетъ еще введенное обычаемъ, губительное преимущество, *Илтицанъ* называемое. По сему обыкновенію управленіе по части гражданской и Финансовой вѣдѣно съ неограниченною властію одному лицу, которое часто для удовлетворенія страстей своихъ употребляетъ во зло дарованную ему власть, и если отданный имъ на откупъ налогъ не принесетъ ожидаемаго дохода, то онъ заботится только о своей пользѣ. Почему предстоитъ необходимость, чтобы каждый Членъ Османской націи вносилъ подати по извѣстному тарифу, и въ соразмѣрности съ своимъ имуществомъ или соответственно его званію, и чтобы никто не могъ отъ него требовать болѣе. Необходимо также установить и ограничить Государственные расходы на содержаніе сухопутныхъ и морскихъ силъ нашихъ. Хотя за-

везвано депутаты отъ Ормянъ, Грековъ, Евреевъ и stanu Войска. Министръ справъ внутреннихъ, а по нѣкоторому роду трону, оцѣнилъ султанскія во-лѣ, а по модѣмъ заградились дѣла въ огородахъ султанскихъ, которымъ отвѣдѣли батеріе, въ Топханъ и Скутари, и округу въ посое стояще. Султанъ слушалъ оцѣненія помѣщеннаго рескрипта зъ вышнѣго пѣтра Дивана; потомъ зъ звычѣмъ обрѣдомъ удаѣ сѣ до внѣ-трѣ Сераяу. Ото jest достовѣрны Hatti Szeryfъ, датова-ны дня 3 Listopada:

„Всѣмъ извѣстно, что въ первыхъ временахъ монар-хли Османской, представле правдѣ Корана и права подства, слѣды зъ вырочнѣ для правотворныхъ. За-ичъ то вѣдѣмъ, паństwo warastalo w potęgę i wiel-kość, a jego poddani nabyli w najwyższym stopniu dobro-go bytu i zamożności. W biegu ostatnich 150 lat, szereg wypadków i rozmaitych przyczyn, sprawił, że zaprzesta-no być stosownie do świętego kodeksu praw i wypływa-jących z niego przepisów, a dawniejsza potęga i po-myślność zmieniły się w słabość i ubóstwo; stało się to, ponieważ państwo rzeczywiście utraciło siłę, skoro przestaje być prawem posłuszne. — Uwagi te są cią-głe umysłowi naszemu obecne, i od chwili naszego wstą-pienia na tron, zajmowaliśmy się bez przerwy myślą przy-wroczenia dobra powszechnego, ulepszeniem stanu mie-szkańców prowincyj i daniem pomocy wszystkim mie-szkańcom. Ktokolwiek atoli rozważy bacznie jeografi-czne położenie prowincyj Osmańskich, żyzność tej zie-mi, przyrodzone przemyśły i przemysł jej mieszkańców, przekona się łatwo, że jeżeli stosownych użyjemy środ-ków, pomyślny wypadek za pomocą Bożą w przeciągu lat kilku osiągniemy. Tym sposobem, ufni w pomoc Najwyższego, opierając się na pośrednictwie wielkiego Proroka, mamy nadzieję, że przez nowe urządzenia u-naszych prowincyj, składających monarchię Osmań-ską, zapewnimy im dobry byt, zawsze z ukłonu rzą-du wynikający. Urządzenia te odnoszą się będą głó-wnie do trzech punktów, mianowicie: 1) do zapewnień, zabezpieczających naszym poddanym przywileje, tyczą-ce się ich życia, honoru i własności; 2) urządzenie spra-wliwego nakładania i pobierania podatków; 3) prze-pisy dokładne, stanowiące regularny zaciąg do wojska i określony czas w nim służby. Rzeczywiście, czyliż honor i życie nie są najdroższymi dla człowieka da-rami? Któryż człowiek, jakkolwiek mocą swego cha-rakteru, wolen od wszelkiej gwałtowności, nie odwa-ży się na nią i tym sposobem nie zechce szkodzić rzą-dowi i krajowi, skoro jego życie i honor są w cią-głej niepewności? Jeżeli atoli przeciwnie używać bę-dzie zupełnego bezpieczeństwa, nie szkodzą z drogi prawości, i wszystkie jego dźwignia będą miały na celu dobro rządu i jego współbraci. Kiedy wąt-pliwem będzie bezpieczeństwo własności, każdy po-zostanie głuchym na głos Monarchy i ojczyzny; nikt bowiem nie zajmuje się powiększeniem dochodów pań-stwa, sam się troszcząc o swój byt dobry. Gdy zaś obywatel pewny będzie swej własności, wtedy góhli-wie się zajmie własnymi sprawami, rozszerzy ich za-kres w celu obszerniejszego działania dla siebie sa-mego, jego miłość Monarchy i ojczyzny, jego poświę-cenie, oddanie się państwu będą. Uczucia te, będą dlań źródłem chwalebnych czynów. Co się zaś tycze stałego i porządkowego nakładu poborów, rzecz ta na-der jest ważną okolicznością dla rządu. Państwo bo-wiem, zmuszone do obrony granic, nie może zebrać potrzebnych summ dla wojsk swoich i innych gałęzi służby, jak tylko z podatków, od swych poddanych pobieranych. Chociaż, Bogu dzięki, poddani naszych państw, od niejakiego czasu uwolnieni są od uciskają-cej monopolii, które nader niesprawiedliwie uwa-żano za źródła przychodu; istnieje przecież złobny przywilejowy zwyczaj, znany pod imieniem *Iltilam*. Przy tym systemacie, władza cywilna i finansowa, po-ruczona jest nad powiatem jednej osobie, używającej niekiedy żelaznej ręki dla dogadania swym chciwym namietnościami; bo kiedy przez nie dzierzawiona zie-mia nie przynosi spodziewanego dochodu, stara się je-dyna o swą własną korzyść. Wykazano się zatem po-trzeba, żeby każdy członek Osmańskiego państwa, podług stałych zasad swego majątku i stosunków urzędowych był oszacowany, i żeby od niego nie nad-maraż nie było ładnóm. Potrzeba także, aby osobne prawa określonych wydatki na uszczętkę wojenną, tak lądową, jak i morską. Chociaż, jak już powiedzieli-smy, obrona kraju jest ważną okolicznością, i obowiąz-kiem wszystkich jego mieszkańców dostarczać w tym celu żołnierzy, okazało się jednak rzeczą potrzebną, ustanowić prawo, mające na celu uporządkowanie do-staw zaciąganych, których każdy powiat, w miarę

щита Государства, какъ мы уже сказали, есть вещь важная предметъ, и обязанность всякъ вообще жителей, но при всемъ томъ мы признаемъ нужнымъ, установить непремѣнные правила набора; по которымъ каждый окрестъ обязанъ, соразмѣрно потребностямъ, доставить известное число рекрутъ. Срека военной службы назначается отъ 4 къ до 5 ть лѣтъ. Неоправдливо было бы и недообразно выгодамъ жатбонашества и промышленности, брать рекрутъ не въ соразмѣрности съ народонаселеніемъ, и заставляя служить ихъ цѣлую жизнь, можно довести ихъ до отчаянія и изсушить источникъ народонаселенія. Словомъ, богатство, могущество, счастье и спокойствіе Государства зависятъ отъ установленія вышеупомянутыхъ законовъ, необходимость которыхъ очевидна. На семь основаній, обвиненные будутъ судимы всенародно по правиламъ священнаго устава, по снати предварительно допроса и по надлежащемъ изслѣдованіи обстоятельствъ дѣла, и если обвиненный не будетъ согласенъ съ смертію по суду, никто не имѣетъ права лишить его жизни тайно или исподлобья другимъ орудіемъ смерти. Никто не долженъ оскорблять чести другого. Каждому предоставляется право распоряжаться своею собственностію безъ всякаго препятствія съ чьей либо стороны. Если законные наследники преступника не окажутся виновными, они не лишаются правъ своихъ на наследство, и имущество виновнаго конфисковано быть не можетъ. Вѣкъ дарованнымъ Султаномъ преимуществъ, распространяется на всѣхъ подданныхъ безъ исключенія, безъ различія вѣроисповѣданія. Согласно съ правилами божественнаго устава, мы будемъ охранять жизнь, честь и собственность каждого изъ нашихъ подданныхъ. Что же касается до постановленій по прочимъ предметамъ, то какъ они должны быть составлены предосторожностію мудрыхъ и опытныхъ мужей, мы повелѣли, дабы судилище наше, въ составъ коего назначили мы потребное число Членовъ, изъ которыхъ назначенные для присоединенія наши Министры и знатнѣйшіе Государственные сановники, занявшись изслѣдованіемъ коренныхъ законовъ и постановленій касательно обезпеченія собственности, и личной безопасности а равно и въ отношеніи правильного распределенія налоговъ и податей. Каждому Члену сего собранія предоставляется право подавать открытое свое мнѣніе и совѣты. Военный уставъ будетъ составленъ военными офицерами, засѣданія коего бывають въ дворѣ Сераскира. Чтобы утвердить и на будущее время обязательную силу сихъ законовъ, каждое постановленіе будетъ представлено на утвержденіе наше, и скрѣплено нашею Султанскою подписью. Поелику единственная цель сихъ законовъ есть благо вѣры, правительства, націй и Государства, то мы обязываемся ими никогда не нарушить оные. Писанное ругательство наше въ томъ будетъ отнесено въ залу, гдѣ хранится плащъ достохвальнаго и всеславнаго Пророка нашего, и въ присутствіи улемовъ и знатнѣйшихъ Государственныхъ сановниковъ, мы утвердимъ ругательство оное присягою нашею предъ Всемогущимъ, и повелѣмъ присягнуть въ томъ же улемамъ и верховнымъ сановникамъ нашимъ. Если мы посѣдимъ кто либо изъ улемовъ или сановниковъ нарушить данную имъ присягу, то подвергнется отвѣтственности соразмѣрно вѣку его, не смотря на его санъ, знаніе и вліаніе, по силѣ законовъ уголовного устава, который для сего будетъ изданъ. Поелику всѣ Государственные Чиновники получаютъ личное жалованье, а тѣ должности, по которымъ еще не опредѣлено постоянного жалованья, вскорѣ внесены будутъ въ штатъ, то изданъ будетъ строгій законъ противъ лихоимства и продажности мѣстъ, что противно Богу, и есть главною причиною паденія царствъ. Во всемъ, въ чемъ настоящее постановленіе не согласно съ прежними правилами, должно оное быть немедленно обнародовано и сообщено официально находящимся въ Константинополѣ посланниками союзныхъ съ нами державъ, чтобы они были свидѣтелями сихъ учрежденій которыя съ помощію Божіею продлятся на вѣчное время. Да сохрани насъ Всевышній въ своей благодати, и да разразится проклятіе его на главу тѣхъ, которые будутъ дѣйствовать противъ сихъ постановленій, да лишены они будутъ живота вѣчнаго."

Смирна, 27-го Октября.

Контръ-Адмиралъ Баронъ Бандіера съ своею дивизіею прибылъ на здѣшній рейдъ, 25 го ч.

— Русскій корветъ, „Ифигенія“ отплылъ въ тотъ же день въ Афины. (О.Г.М.П.)

оказовыхъ потребъ даъ повинен. В томъ случаѣ, стѣна войскава закрѣплена zostaje od lat czterech do pięciu. Jest bowiem nieuczynnym i szkodliwym dla rolnictwa i przemysłu, wybieranie ludzi do wojska, bez względu na stosunek do ludności, tudzież przywiezieniem żołnierzy do rozprawy przy wyłudzaniu kraju, zatrzymując ich w służbie przez całe życie. Słowem, bez praw pomienionych, których każdy potrzebuje, państwo nie może mieć ani potęgę i bogactw, ani szczęścia i spokojności; przeciwnie, po nich tylko tak pomyślnego bytu spodziewać się może. — Na tej zasadzie, sprawa każdego obwinionego, stosownie do naszego Boskiego prawa, po przesłuchaniu i śledztwie, powinna być publicznie sądzoną; a jeżeli przepisany prawem wyrok nie nastąpi, nie będzie nikomu dozwolonem, tajemnie lub publicznie, zgadzać drugiego trucizną, lub innym jakimbyś sposobem. Nie będzie także nikomu dozwolonem nastawać na czykolwiek honor. Każdy posiadać będzie swą własność; będzie nią wolnie rozporządzał bez żadnej tany z jakiegobądź strony. Ani nawet niewinni spadkobiercy zbrodniarza, praw swoich pozbawieni nie będą, a majątek tegoż konfiskacji podlegać nie może. — Te oświadczenia woli Sułtana rozciągają się dla wszystkich naszych poddanych, jakiegobądź religii, jakiegobądź bądź wyznania, i odtąd bez wyjątku wszyscy używać ich będą. Zupewnamy wszystkim mieszkańcom naszego państwa, bezpieczeństwo życia, swob. i majątku, tak jak nam święte nasze prawo zaleca. Co się tyczy innych punktów, które za współdziałaniem świątłych ludzi urządzone być mają, rozkazaliśmy, ażeby sąd nasz, pomnożony tylu członkami, ile potrzeba będzie, a którym w dniach wyznaczonych połączą się nasi ministrowie i najznakomitsi urzędnicy kraju, zajęli się wygotowaniem praw zasadniczych, w celu wydania przepisów względem bezpieczeństwa życia i własności, tudzież zakreślenia podatkowania. W zgromadzeniu tém każdy ma otworzyć zdanie swoje oświadczać i rady udzielać. Prawa, o służbie wojennej uchwalane będą, na posiedzeniach rady wojennej, odbywających się w pałacu Seraskiera. Każde uchwalone prawo, w celu zapewnienia mu trwałości i mocy, będzie podane do naszego potwierdzenia i naszej sultańskiej ręką podpisane. — Ponieważ niniejsze przepisy nie mają innego celu, jak odrodzenie religii, rządu, narodu i państwa, obowiązujemy się przeto, nie przeciw nim nie działać. Dając ręką ich pewności, złożymy je w sali przechowywującej pamiątkę przestawnego i przechwałebnego naszego Proroka, w obec Ulemów i wielkich dygnitarzy naszego państwa, i w imię Boga zaprzysiężemy je, i Ulema naszym, tudzież dygnitarzom zaprzysiężać rozkażemy. Jeżeli potem którykolwiek z ulemów lub dygnitarzy, złamie pomienione przepisy, odniesie stosowną do swego przewinienia karę, bez względu na stopień, dostojność i wpływ. W tym celu utworzony będzie kodeks karny. Gdy zaś wszyscy urzędnicy państwa, pobierają odpowiednią płacę, a o bok tego, dla posad dotąd stale niezaczynionych, placca niebawem ma być ustanowiona, zostanie zatem wydane surowe prawo, przeciw przekraczaniem powinności urzędowych, co równie sprzeciwia się Boskiemu prawu, jak jest powodem upadku państwa. Że niniejsze postanowienia, zmieniają i przestawiają w zupełności dawny stan rzeczy, przeto obecny nasz reskrypt ma być publicznie ogłoszony w Stambule i po wszystkich innych miejscach, tudzież urządzenie udzielony posłom mocarstw przyjaźnych, mieszkającym w stolicy, ażeby świadkami byli zapewnienia tych urzędów, którym oby Bóg wieczną trwałość zapewnił. Oby Przedwieczny zachował nas w swej świętej łasce! Oby ci, którzy przeciw niniejszym przepisom działać będą, byli przedmiotem przeklęstwa Boga i na zawsze wszelkiego zbawienia pozbawieni zostali."

Смирна, 27-го Паўдзiernика.

Kontr-Admirał Baron Bandiera, ze swą dywizyą przybył do tutejszej przystani, 25 b. m.

— Korweta Rosyjska *Ifigenia*, odplynęła tegoż dnia do Aten. (G.R.X.P.)